

Лексико-семантичне наповнення концепту «музика» в сучасних польських інтернет-виданнях

На матеріалі журналістських текстів сучасних польських інтернет-видань «WP.PL muzyka» та «Onet. muzyka» проаналізовано лексико-семантичне наповнення концепту «музика» в інтернет-комунікації. Засоби масової інформації зайняли у віртуальному просторі свою нішу і мають велику популярність серед користувачів, що й актуалізує потребу ґрунтовного вивчення мовних особливостей таких медіа на тлі динаміки лексичного складу польської мови початку ХХІ століття. Лексеми, що вербалізують описуваний концепт, об'єднано в два семантичні центри: онімний та апелятивний. За тематичним принципом виділено 12 груп музичних термінів. Відзначено продуктивність апелятивів, характерних для музичної терміносистеми, зокрема слів, що називають рід музичного твору; назв людей, що займаються музичною діяльністю; лексем на означення різновидів музичних виступів; супровідних деталей музичного процесу; результатів музичної діяльності; слів, що вказують на локалізацію музичного дійства; назв музичних інструментів та музичних стилів. З-поміж онімів, що вербалізують концепт «музика», виокремлено імена та прізвища співаків, музикантів, композиторів; власні назви музичних творів; назви певних локацій, пов'язаних із музичними текстами, їх творцями та виконавцями; назви театрів, фестивалів, премій. Відзначено, що сучасна музична термінологія неоднорідна за походженням і, попри питома основу номінацій, відкрита до запозичень. З огляду на це більш детального аналізу потребує питання творення музичних термінів, що й становить перспективу подальших досліджень.

Ключові слова: концепт «музика», інтернет-видання, лексико-семантичний центр, онім, апелятив.

ХХІ століття вирізняє прорив інформаційно-комунікаційних засобів та технологій і новий вимір спілкування та взаємодії між людьми – інтернет-простір: саме в ньому сьогодні значною мірою протікає особисте й суспільне життя індивіда [5, с. 85]. «Сучасні ЗМІ, зважаючи на їхню суспільну значущість, масовість і доступність, істотно впливають на духовні процеси, формують ціннісні настанови й, зрештою, змінюють аксіологічну картину соціуму» [1, с. 48]. Засоби масової інформації зайняли у віртуальному просторі свою нішу і мають велику популярність серед користувачів, що й актуалізує потребу ґрунтовного різноаспектного вивчення мови таких медіа.

Повсякчас актуальні дослідження особливостей лексичного рівня мови ЗМІ [2; 3; 4; 7], адже публіцистичний стиль «віддзеркалює, з одного боку, функ-

ціонально-стильову динаміку вже узвичаєних, співвідносних з певними стилями лексичних одиниць, а з другого – виявляє найшвидше проблеми освоєння нових лексичних запозичень, особливості входження їх до різних стилістичних сфер» [2, с. 8].

Мета пропонованої статті – на тлі динаміки лексичного складу польської мови початку ХХІ ст. вивчити лексико-семантичне наповнення концепту «музика», проаналізувавши слова, що вербалізують концепт у сучасному інтернет-просторі.

Матеріал для дослідження – журналістські тексти польських інтернет-видань «WP.PL muzyka» та «Onet. muzyka».

Проаналізований фактаж дає змогу виділити два семантичні центри концепту «музика»: онімний та апелятивний.

З-поміж онімів, що вербалізують аналізований концепт, продуктивні антропоніми – прізвища та імена відомих співаків, музикантів, композиторів, як-от: **Alicja Węgorzewska, Maria Callas, Carmen, Hrabina, David Foster, Bogdan Kierejszy, Tomasz Betki, Bob Katz, Tomek Szymus, Grzegorz Ciechowski, Zbyszek Krzywański, Lara Fabian, Alex Szilasi, Rafał Smoleń, Igor Krutoj, Dmitrij Hvorostowski, Fasano, Berlincioniego [10], Pretty Yende, Juan Diego Florez, Delibesa, Kopciuszek, Mariusz Treliński, Wagner, Lucino Pavarottim [6]** тощо.

У ядрі аналізованого семантичного центру – власні назви музичних творів: «...arii „**Casta Diva**” z opery „**Norma**” Belliniego...», «Śpiewała partie Carmen, Hrabiny w „**Damie pikowej**” Czajkowskiego, Orfeusza w „**Orfeuszu i Eurydyce**” Glucka oraz Lukrecji w „**Gwałcie na Lukrecji**” Brittena», «Zadziwiła monodramem „**Diva For Rent**”...», «...i tak powstały „**Kolory miłości**”...», «Po włosku „**I colori dell'amore**”», «...na Pani stronie internetowej widnieją tylko trzy albumy: „**Wiedźmin**” i „**Chopin Songs**” wydane przez Hungaroton oraz płyta z kolędami», «...w klasycznym stylu, oprócz „**Primo Giugno**”...», «Np. „**Mi Manchi**” G. Fasano do słów F. Berlincioniego...», «„**Dentro di me**” opowiada o kobiecie...» [10], «...lecz w popisowej roli Musetty w „**Cyganerii**” Pucciniego», «...w Pekinie wystawił dwa miesiące temu „**Tristana i Izoldę**”», «debiutowała w Metropolitan w 2013 roku w „**Hrabim Ory**” Rossiniego» [6] та інші. Окремі назви супроводжувані коротким описом музичного твору, пор.: «*Dentro di me*» opowiada o kobiecie, która całe życie ufa swojemu mężczyźnie dając mu siebie, ale widzi, jak on ją rani. «*Mi Manchi*» jest o rozstaniu, ale jeśli miłość była silna i prawdziwa, to zawsze w nas zostaje. «*La musica*» to hołd dla muzyki, która weszła we mnie, kiedy byłam dzieckiem, jak mnie zmieniła,

jaką daje mi siłę. «*Margherita*» jest o przyjaźni, a została napisana dla mojej przyjaciółki Małgorzaty, która bardzo mnie dopinguje do nagrywania płyt [10].

Із конкретними музичними творами та іменами їхніх виконавців нерідко пов'язані певні локації, тож до онімів-репрезентантів концепту «музика» можемо віднести назви географічних об'єктів, зокрема ойконіми: «Występowała na prestiżowych scenach ... w **Amsterdamie**», «...na koncert zamykający Rok Chopinowski w Muzeum Sztuk Pięknych w **Budapeszcie**...», «Powiedział, że Bob Katz z **Los Angeles**...», «...potem było otwarcie olimpiady w **Barcelonie**...», «Kiedy po koncercie w **Kuwejcie** poleciałam do **Nowego Jorku**, to był szok...», «...w czasie konfliktu w **Zatoce Perskiej**...», «w kopalni soli w **Wieliczce**», «Jako studentka Akademii Muzycznej w **Warszawie**...» [10], «... w krajach o bogatych tradycjach, takich jak **Włochy**», «**Chiny** mają własne, wielowiekowe tradycje muzyczno-teatralne», «... w trzech uczelniach, dwóch w **Nowym Jorku** i jednej w **Filadelfii**...», «W ten piątek zaśpiewa w **Poznaniu**..., a dokładnie za miesiąc w **Gdańsku**... . Bardzo rzadko tacy artyści ze światowego topu zgadzają się na występ w **Polsce**» [6].

Як окрему групу виділяємо назви театрів, фестивалів, премій: **Akademia Muzyczna**, **berliński Konzerthaus**, **Concertgebouw**, **festiwal Wiosna Budapesztańska**, **Grammi**, **Pałac Buckingham**, **Rok Chopinowski w Muzeum Sztuk Pięknych**, **studia Sound & More**, **Royal Albert Hall**, **sala koncertowa Al-Hashemi II**, **Festiwal Kiepura**, **Szwedzka Królewska Akademia Muzyczna** [10], **Metropolitan**, **Staatsoper**, **Opera Bastille**, **Festiwal Rossiniego**, **BBC Proms** [6].

Проаналізований матеріал засвідчує високу продуктивність апелювативів, характерних для музичної термінології. Такі лексеми об'єднуюмо у 8 тематичних груп.

Активно вживані в текстах досліджуваних інтернет-видань слова, що називають рід музичного твору: «...płakała słuchając **arii**...» [10], **aria** “*pieśń wykonywana solo w czasie opery lub oratorium*” [8]; «**Opera** jest dla wszystkich» [10], **opera** “*utwór muzyczny, przedstawienie z fabułą, przeznaczone dla orkiestry i śpiewaków, będących jednocześnie aktorami*” [8]; «Śpiewała **partie** Carmen...» [10], **partia** “*fragment utworu przeznaczony do wykonywania przez odpowiednią grupę instrumentów, wykonawców*” [8]; «Napisała włoskie teksty, bo to niezwykle śpiewny język, do **kompozycji** m.in. Bogdana Kierejszy i Tomasza Betki» [10], **kompozycja** “*utwór muzyczny*” [8]; «... przy realizacji **soundtracku** do „Wiedźmina”» [10], **soundtrack** “*ścieżka dźwiękowa*” [8]; «...wydane przez Hungaroton oraz płyta z **kolę-**

dami» [10], **kolęda** “*pieśń religijna, tematycznie nawiązująca do Bożego Narodzenia*” [8]; «Nad **nagranie**m czuwał nie tylko realizator...» [10], **nagranie** “*zapis dźwięku lub obrazu taki, że można później znowu zobaczyć ten obraz lub posłuchać tego dźwięku*” [8]; «Opowiadam o historii oper, o kompozytorach, **librettach**» [10], **libretto** “*tekst utworu muzycznego (opery, operetki, oratorium)*” [8]; «„Mamma” to powolny, ilustracyjny **utwór**» [10], **utwór** “*dzieło muzyczne*” [8]; «„Tyle pięknych **piosenek** śpiewasz, a nie nagrywasz ich” – mówiła» [10], **piosenka** “*wokalny utwór muzyczny, zwykle o rozrywkowym charakterze*” [8]; «Tak, to **refren** do piosenki „Venezia”, jest jak muzyka Czajkowskiego [śpiewa]» [10], **refren** “*w utworze śpiewanym jest to powtarzająca się melodia i tekst*” [8]; «Są też **covery**, takie jak Caruso czy Mi Manchi...» [6], **cover** “*wykonanie, aranżacja lub nagranie utworu muzycznego wykonywanego wcześniej przez innego muzyka lub grupę*” [8]; «...wysłała nagrania do najlepszego specja od **masteringu**...» [6], **mastering** “*tworzenie wzorca służącego do masowej produkcji nośników dźwięku*” [8]; «... popowo-klasyczna produkcja w **aranżacjach** Tomka Szymusia» [6], **aranżacja** “*opracowanie utworu muzycznego pod względem rytmicznym, brzmieniowym, instrumentalnym, bez zmian podstawowej linii melodycznej, ale w odmiennej stylistyce*” [8].

Часто фіксовані лексеми, що називають людей, які займаються музичною діяльністю: «...najlepszeemu z **producentów**» [10], **producent** “*osoba odpowiedzialna za całokształt nagrania muzycznego bądź spektaklu*” [8]; «Nie powstydziliby się ich żaden **kompozytor** muzyki poważnej» [10], **kompozytor** “*osoba tworząca, komponująca muzykę*” [8]; «Przyszedł do mnie **pianista** Alex Szilasi...» [10], **pianista** “*osoba, która umie grać na pianinie i fortepianie*” [8]; «...ale **muzyk** Rafał Smoleń» [10], **muzyk** “*osoba, która zajmuje się muzyką*” [8]; «Jego utwory wykonuje rosyjski śpiewak operowy, **baryton** Dmitrij Hvorostowski...» [10], **baryton** “*mężczyzna śpiewający barytonem*” [8]; «Wystąpili m.in.: świetny **akordeonista**, znakomity **skrzypek**, zaśpiewał baryton» [10], **akordeonista** “*człowiek grający na akordeonie*” [8]; **skrzypek** “*mężczyzna, chłopiec grający na skrzypcach*” [8]; «Wyszły nam naprawdę efektowne **duety**...» [10], **duet** “*zespół muzyczny złożony z dwóch osób*” [8]; «Ta zjawiskowa **mezzosopranistka** jest członkiem Szwedzkiej Królewskiej Akademii Muzycznej...» [10], **mezzosopranistka** “*śpiewaczka śpiewająca mezzosopranem*” [8]; «...ale zamierzał iść w ślady ojca, **pieśniarza** folkowego» [6], **pieśniarz** “*wykonawca pieśni, piosenek*” [9]; «...jakiego mogą mu pozazdrościć **tenorzy**...» [6], **tenor** “*najwyższy głos męski; też: śpiewak o takim głosie*” [9]; «...**chór** kościelny, w którym dominowały

pieśni gospel» [6], **chór** “zespół śpiewaków wykonujących wspólnie utwór muzyczny” [8]; «...skoro szybko wybrano ją na **solistkę** chóru» [6], **solistkę** “artysta występujący solo lub wykonawca partii solowej” [8].

Уживані в мові музичних інтернет-медіа слова, що називають різновиди музичних виступів: «Oglądając **koncerty** Shirley Bassey, Barbry Streisand...» [10], **koncert** “występ muzyczny instrumentalny, wokalny, bądź wokально-instrumentalny” [8]; «Jeździłam od **przedstawienia** do przedstawienia...» [10], **przedstawienie** “występ wykonywany na scenie przed publicznością, widowisko” [8]; «W 2010 r. śpiewałam na **festiwalu** Wiosna Budapesztańska» [10], **festiwal** “impieza artystyczna, często cykliczna, połączona z konkursem” [8]; «...wykonawca głównej roli – tyran Corradina – w innym **spektaklu**» [6], **spektakl** “przedstawienie teatralne, baletowe, operowe itp” [8]; «Otrzymując propozycje **recitali** słyszałam często prośby...» [10], **recital** “występ artysty muzycznego stanowiący cały program koncertu” [8]; «Uwielbia bowiem **bisować**» [6], **bisować** “powtórzenie utworu lub wykonanie dodatkowego utworu przez artystę na życzenie publiczności” [9].

В окрему групу об’єднуємо лексеми на означення супровідних реалій музичного процесу: «W operze jest **teatr**, **kostium**, **scenografia**, **balet**, orkiestra i śpiew» [10], **teatr** “dziedzina sztuki, w której utwory są przedstawiane publiczności przez aktorów odgrywających role według scenariusza (dramatu)” [9]; **kostium** “sceniczne ubranie aktora, charakteryzujące graną postać” [8]; **scenografia** “plastyczna oprawa widowiska teatralnego, filmu itp., np. dekoracje, rekwizyty, kostiumy” [9]; **balet** “rodzaj tanecznego widowiska teatralnego” [9]; «...w drobnym **epizodzie** lecz w popisowej **roli** Musetty...» [6], **epizod** “drobna rola, drobna scena” [9]; **rola** “wcielenie się w postać przez aktora” [9].

Результати музичної діяльності репрезентують такі лексичні одиниці: «... ale jej **dyskografia** była skromna, zaledwie 3 płyty» [10], **dyskografia** “spis płyt nagranych przez jakiegoś muzyka lub zespół muzyczny; też: dorobek płytowy artysty lub zespołu muzycznego” [8]; «Nagrać **album**, którym będzie mogła pochwalić się Davidowi Fosterowi...» [10], **album** “wydawnictwo muzyczne zawierające nagrania muzyczne na płycie długogrającej longplay (LP) lub dysku kompaktowym (CD)” [8]; «...a ja nie mam płyty dokumentującej mój artystyczny **dorobek**» [10], **dorobek** “ogół dzieł stworzonych przez uczonego, pisarza, artystę itp” [9].

Відзначено меншу активність лексем, що вказують на локалізацію музичного дійства: «...bo poza Katarem nie ma **filharmonii** ani oper» [10],

filharmonia “*budynek, w którym odbywają się koncerty muzyki poważnej*” [9]; «... królować na **scenach** świata» [6], **scena** “*miejsce w teatrze, operze itp., na którym występują aktorzy*” [9].

В досліджуваних текстах фіксовано також назви музичних інструментів: «... ręcznie malowany **fortepian**, złotego Pleyela» [10], **fortepian** “*klawiszowy instrument muzyczny, z poziomo umieszczonym pudłem rezonansowym*” [8]; «Kiedy się oparłam o **instrument...**» [10], **instrument** “*przyrząd wytwarzający dźwięk*” [8].

До окремої групи можна віднести слова, що називають музичні стилі: «Na płycie są kompozycje w klasycznym stylu, oprócz „Primo Giugno”, w której są elementy **rocka...**» [10], **rock** “*nurt w muzyce rozrywkowej powstały w połowie XX w., charakteryzujący się mocno zaznaczonym rytmem*” [9]; «Tomek ma ogromny potencjał, ale wykorzystuje go tylko w **muzyce rozrywkowej**» [10], **rozrywka** “*to, co służy odprężeniu, wypoczynkowi*” [9]; «...efektowne duety od „Something Stupid” przez **musical do tanga**» [10], **tango** “*taniec towarzyski pochodzenia argentyńskiego; też: muzyka do tego tańca*” [9]; «W 2009 r. pojechała nawet na konkurs Eurowizji do Moskwy, gdzie zaśpiewała **dyskotekową piosenkę** „La voix”» [10], **dyskoteka** “*muzyka rozrywkowa, przeznaczona do tańca*” [9]; «Alfabet polskiej opery: na początku był **gospel i folk**» [6], **gospel** “*styl w kościelnej muzyce wokalne, wywodzący się z religijnych pieśni Murzynów amerykańskich; też: pieśń w tym styl*” [9]; **folk** “*gatunek muzyki popularnej wywodzący się z muzyki ludowej*” [9].

Наведений та проаналізований фактичний матеріал дає підстави стверджувати, що концепт «музика» в сучасних польських інтернет-виданнях вербалізують оніми, як правило, пов’язані з відповідним часо-простором, та апелятиви, характерні для музичної терміносистеми, яка перебуває в безперервному розвитку. Сучасна музична термінологія неоднорідна за походженням, попри питому основу номінацій, відкрита до запозичень. З огляду на це більш детальний аналіз потребує питання творення музичних термінів, що й становить перспективу подальших досліджень.

Література та джерела

1. Лисинюк М. В. Мова інтернет-ЗМІ: лінгвокультурологічний аспект // *Культура України*. 2020. № 70. С. 47–54.
2. Навальна М. І. Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст.: монографія. Київ, 2011. 328 с.

3. Семен Н., Тополук К. Інноваційна лексика в мові сучасних веб-медіа (на прикладі інтернет-варіанта газети «День») // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Журналістські науки. 2020. Вип. 4. С. 205–210.
4. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
5. Фалафівка О. Інтернет-ЗМІ України, Великобританії та Польщі як середовище творення сучасного медіаполітичного дискурсу // Людина. Комп'ютер. Комунікація: зб. наук. пр. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. С. 85–86.
6. Onet.pl.muzyka [Електронний ресурс]. URL: <http://muzyka.onet.pl/>
7. Panek A. Język w przestrzeni internetu // *Przestrzeń Społeczna (Social Space)*. 2016 (11). No. 1. S. 102–127.
8. Słownik języka polskiego [Електронний ресурс]. URL: <http://sjp.pwn.pl/>
9. Wikisłownik [Електронний ресурс]. URL: http://pl.wiktionary.org/wiki/Wikisłownik:Strona_główna
10. WP.PL muzyka [Електронний ресурс]. URL: <http://muzyka.wp.pl/>

References

1. Lysyniuk M. V. Mova internet-ZMI: linhvokulturolohichnyi aspekt. In: *Kultura Ukrainy*, 2020, no. 70, pp. 47–54. (in Ukrainian).
2. Navalna M. I. *Dynamika leksykonu ukrainskoi perodyky pochatku XXI st.* Kyiv, 2011. 328 p. (in Ukrainian).
3. Semen N., Topoliuk K. Innovatsiina leksyka v movi suchasnykh veb-media (na prykladi internet-varianta hazety «Den»). In: *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Serii: *Zhurnalistyky nauky*, 2020, issue. 4, pp. 205–210. (in Ukrainian).
4. Styshov O. A. *Ukrainska leksyka kintsia XX stolittia (na materialy movy zasobiv masovoi informatsii)*. Vyd. tsentr KNLU, 2003. 388 p. (in Ukrainian).
5. Falafivka O. Internet-ZMI Ukrainy, Velykobrytanii ta Polshchi yak seredovyshe tvorennia suchasnoho mediapolitychnoho dyskursu. In: *Liudyna. Kompiuter. Komunikatsiia: zb. nauk. pr.* Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniky, 2015, pp. 85–86. (in Ukrainian).
6. Onet.pl.muzyka. URL: <http://muzyka.onet.pl/> (in Polish).
7. Panek A. Język w przestrzeni internetu. In: *Przestrzeń Społeczna (Social Space)*, 2016 (11), no. 1, pp. 102–127. (in Polish).
8. Słownik języka polskiego. URL: <http://sjp.pwn.pl/> (in Polish).
9. Wikisłownik. URL: http://pl.wiktionary.org/wiki/Wikisłownik:Strona_główna (in Polish).
10. WP.PL muzyka. URL: <http://muzyka.wp.pl/> (in Polish).

Yuliia Vaseiko, Ruslana Zinchuk, Oksana Prymachok. Lexico-semantic Content of the Concept “Music” in Modern Polish Internet Media. On the basis of journalistic texts taken from modern Polish Internet media “WP.PL muzyka” and “Onet muzyka”, was analyzed the lexico-semantic content of the concept “music” in Internet-mediated communication. Mass media have occupied their niche in virtual space, and hold to the great popularity among users, which accounts for the necessity to thoroughly examine of the linguistic peculiarities of such media in the dynamics of the lexical element of the Polish language of the early 21st century. The lexemes verbalizing the defined concept were grouped into two semantic centers: the common names and the proper names. According to the thematic principle, 12 groups of musical terms were identified. Identified was the productivity of common names characteristic of musical terminological system, namely, words denoting the type of a musical piece; names for people engaged in musical activity; lexemes signifying the

varieties of musical performances; accompanying elements of the musical process; results of musical activity; words indicating the location of a musical performance; names of musical instruments and musical styles. Among the proper names verbalizing the concept “music” were selected first names and last names of singers, musicians, and composers; names of musical pieces; names of specific locations associated with musical texts, their authors and performers; names of theaters, festivals, and awards. It was concluded that, modern musical terminology is non-homogeneous in its origin, and is open for borrowings despite the native character of the nominative basis. In the view of the above mentioned, required is a more detailed analysis of the derivation of musical terms, which constitutes a perspective for further research.

Key words: the concept “music”, Internet media, lexico-semantic center, proper name, common name.

Васейко Юлія Святославівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри полоністики та перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0001-5227-1097>; jvaseyko@gmail.com

Зінчук Руслана Степанівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Волинський національний університет імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0002-5432-7346>; zinchuk_@ukr.net

Приймачок Оксана Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії та культури української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки, <https://orcid.org/0000-0002-9725-1249>; oksanapryim@ukr.net